

Viite

Valtioneuvoston U-kirjelmä U/2/2021 vp

Asia

OSA;Liikenne- ja viestintävaliokunta tiistai 02.03.2021;asia

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Sisäministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa /U 2/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (digipalvelusäädös).

Yleisesti ottaen DSA asetuksen (Digital Service Act) osalta SM korostaa, että sääntelyn tulee noudattaa perus- ja ihmisoikeusvaatimuksia.

DSA-asetus

Sisäministeriö pitää DSA-asetusta käsittelevän U-kirjelmäluonnoksen valtioneuvoston kantaa tasapainoisena. SM tuo kuitenkin esiin seuraavat näkökohdat jo olemassa olevien kirjausten tueksi.

SM pitää tärkeänä laittomaan sisältöön puuttumista tehokkaasti ja korostaa laittoman sisällön määritelmän tarkkarajaisuuden tärkeyttä. SM pitää tärkeänä, että neuvotteluissa otetaan huomioon sisäisen ja kansallisen turvallisuuden sekä lainvalvonnan tarpeet.

On hyvä, että valtioneuvoston kannassa on kiinnitetty huomiota siihen, että jatkoneuvotteluissa on selvitettävä tarkemmin velvoitteiden, kuten huolellisuusvelvoitteiden, tarkoituksenmukainen kohdentuminen eri tyyppisten ja kokoisten palveluntarjoajien sekä velvoitteilla tavoiteltavan päämäärän suhteen. SM kiinnittää huomiota siihen, että laitton sisältö siirtyy nopeasti niiden yritysten palveluihin, joissa sen levittäminen on helpompaa.

Artikla 21 liittyen vakavien rikosten ilmoittamisvelvollisuuteen ei koske artiklassa 16 olevan rajauksen vuoksi pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Tältä osin on syytä jatkokeskusteluissa tuoda esille sitä, että velvoitetta ilmoittaa vakavista henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista ei voida rajata vain suurten yritysten velvollisuudeksi. Tältä osin hallinnollista taakkaa ei voida pitää kohtuuttoman suurena. Mikäli yritys on jo tehnyt havainnon mahdollisesta rikoksesta, niin sen ilmoittaminen eteenpäin viranomaisille onnistunee lähtökohtaisesti nopealla menettelyllä yrityksen koosta riippumatta.

SM pitää hyvänä määräyksiä, joiden tavoitteena on yritysten avoimuuden lisääminen. Näillä määräyksillä voidaan lisätä viranomaisten mahdollisuutta seurata noudattavatko yritykset käytännesääntöjään, lainsäädäntöä ja perus- ja ihmisoikeusvaatimuksia. Myös alustoilla tapahtuvaan mainontaan on hyvä lisätä avoimutta. Monien mainostajien sisältöä esiintyy esimerkiksi väkivaltaista ekstremististä materiaalia tai disinformaatiota julkaisevilla sivustoilla. Tätä kautta käytännössä voidaan rahoittaa näiden sisältöjen levittämistä mainonnalla. Määräys edistää rikollisen toiminnan rahoittamisen torjuntaa.

SM pitää myös hyvänä, että palveluntarjoajille asetettaisiin myös velvollisuus tunnistaa asiakkaansa luotettavalla tavalla. Tällainen aktiivinen velvoite "tuntea asiakas" edistäisi tietoverkkoympäristön turvallisuutta monella eri tavalla myös lainvalvontaviranomaisten tarpeet huomioiden.

SM pitää valtioneuvoston kantaa oikeasuuntaisena, hyvänä eikä siihen ole tarvetta lisätä erityistä. SM:n näkemyksen mukaan valmistelutyössä tulee ottaa huomioon myös sisäisen turvallisuuden ja lainvalvonnan tarpeet erityisesti laittomaan verkkosisältöön puuttumisen osalta. Lisäksi sääntelyn tulee olla linjassa muun EU-sääntelyn kanssa.

Digital Service Act -asetusehdotuksen tavoite on kannatettava. Palveluntarjoajien huolellisuusvelvoitteen lisääminen edistää digitaalisten palveluiden ja laajemmin koko verkkoympäristön turvallisuutta. DSA:n suhde muuhun EU-lainsäädäntöön nähden on tärkeää, että säännökset ovat yhdenmukaisia muun keskeisen EU-sääntelyn kanssa (mm. EU asetus Terrorist Content online, TCO) ja määritelmien kautta luovat selkeän pelikentän niin palveluntarjoajille, viranomaisille kuin käyttäjillekin.

SM hallinnonalan tarkastelu sääntelyn tarkkarajaisuutta arvioitaessa on huomioitava, että asetusehdotuksessa oleva laittoman tietosisällön määritelmä on erittäin laaja kattaen sekä EU-lainsäädännön että minkä tahansa jäsenvaltion lainsäädännön vastaisuudet:

‘illegal content’ means any information,, which, in itself or by its reference to an activity, including the sale of products or provision of services is not in compliance with Union law or the law of a Member State, irrespective of the precise subject matter or nature of that law;

Yhteenvetona

SM pitää tärkeänä lainsäädännön harmonisointia ja kannattaa EU:n turvallisuuden strategiaa ulottuen reaali maailmasta tietoverkkoihin ja tässä digipalvelusäädöksessä keskiössä olevaa palveluntarjoajan, välittäjäpalvelun ja viranomaisten roolia. Kun toimivaltaisilla viranomaisilla on toimivat ja säädöksillä turvatut välineet rikosten ennalta ehkäisemiseen, aikaiseen havainnointiin ja sitä kautta työkaluja rikosten torjuntaan, on asiallisilla digitaalisilla palveluilla mahdollisuuksia tuottaa sitä hyötyä kuin niillä pääsääntöisesti tavoitellaan. Verkkoalustojen palveluntarjoajilla on myös velvollisuudet toimia lain mukaan ja pyrkiä samoihin turvallisuutta lisääviin päämääriin toiminnassaan.

Säädöstä jatkossa tarkennettaessa ei kuitenkaan pidä unohtaa verkkoalusten huolellisuusvelvoitetta, digitaalisilla palveluilla tärkeässä roolissa olevaa tietosuojaa, liikesalaisuuksien suojaa sekä esimerkiksi henkilötietojen oikeaa käsittelyä. Viranomaisten toimivaltuuksissa kunnioitetaan perus- ja ihmisoikeuksia. SM kannattaa valtioneuvoston kantoja digipalvelusäädöstä arvioitaessa.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi
